

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

2-maxsus son
(5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ S/2 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Vaxidov Suxrobjon</i> O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA ZIYORATGOHLARNING ROLI	10-14
<i>Mamatqulov Bekzod, Negmatova Dilafro'z</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA FARMATSEVTIKA SANOATINING RIVOJLANISHI: TARIXIY TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2024 YILLAR)	15-20
<i>Esonov Ziyodbek Yuldashevich</i> FARG'ONA VODIYSINING O'RTA ASRLAR DAVRI KULOLCHILIK HUNARMANDCHILIGI TARIXIDAN	21-25
<i>Raxmatov Ramshod Raximovich</i> XX ASRNING BOSHLARIDA BUXORO VA TURKISTON IJTIMOYIY-IQTISODIY HAYOTIDA AFG'ONISTON OMILI	26-30
<i>Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o'g'li</i> SOVETLAR DAVRIDA FARG'ONA VODIYSI SHAHARLARIDA MADANIY HAYOT (Z. M. BOBUR NOMLI ISTIROHAT BOG'I MISOLIDA)	31-37
<i>Ergashev Ahmad Abdug'offorovich</i> PAXTAKOR-79 FOJIASI: O'ZBEK FUTBOLINING SSSR OLIY LIGASIDAGI RIVOJLANISH TRAYEKTORIYASIGA TA'SIRI (1979-1991)	38-44
<i>Ergashev Umar Kuziyevich</i> O'ZBEKLARNING "QOVCHIN" URUG'IGA DOIR MULOHAZALAR (QASHQADARYO VOHASI).....	45-49
<i>Bebitov Maqsud, Jo'raqulova Mukambar</i> JALOLIDDIN RUMIY: TURKISTON VA ANADOLU O'RTASIDAGI MA'NAVIY KO'PRIK	50-57

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Isayev Kobiljon Abdukodirovich</i> SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY INKLYUZIYA FAOLIYATINING IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	58-69
<i>Амбарцумян Анастас Алексеевич</i> ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ	70-78
<i>Zokirjonov Muhammadsodiq, Mirzayeva Fotima</i> KAPITAL AKTIVNI VAHOLASH MODELI (CAPM)NING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	79-91
<i>Исламтдинова Дина Файзрахмановна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО – ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА В ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА	92-98
<i>Jumayeva Guzal, Jumadullayeva Durdona</i> JAHONDA KORPORATIV BOSHQARUV TENDENSIYALARI VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI	99-105

<i>Rustamov Jamshed Boturjonovich</i> BIZNES-TA'LIMI XIZMATLARINI KO'RSATUVCHILARNING MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	106-110
--	---------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Xolmirzaev Nodirjon Nizomjonovich</i> SHAHARSOZLIKDA ZAMONAVIYLIK VA MILLIYLIK MASALASI	111-114
<i>Mamanov Jamoliddin Abduraximovich</i> YOSHLARDA MILLIY IDENTIKLIKNI SAQLASHNING OMILLARI	115-123
<i>Eshpulatov Inoyat Saparovich</i> FAXRIDDIN ROZIYNING INSON FALSAFASI	124-128
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTERNING DEISTIK MATERIALIZMI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	129-133
<i>Rustamaliyev Mirjalol Hayrullo o'g'li</i> BARQAROR RIVOJLANISHDA DAVLAT BOSHQARUVINING AXLOQIY VA FALSAFIY MUAMMOLARI	134-138
<i>Abdumalikov Abdulatif, Juraboyeva Dilmura</i> YANGI O'ZBEKISTONDA JAMIYAT, INSON VA TABIAT MUNOSABATLARINING UYG'UNLIGI	139-143

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Axmedov Oybek Saporbayevich</i> BOSHLANG'ICH TA'LIM INGLIZ TILI DARSLARIDA OG'ZAKI NUTQNI SHAKLLANTIRISH	144-152
<i>Алиева Эльвина, Расулова Дильбар</i> ТИПОЛОГИЯ КОНВЕРГЕНЦИИ В ЛИНГВИСТИКЕ	153-158
<i>Mirzayeva Kamola</i> “DEVONU LUG'ATIT TURK” ASARIDA KIYIM-KECHAK NOMLARI	159-164
<i>Abdullayev Akmal Amirovich</i> TOSHKENT VILOYATI ETNOTOPONIMLARINING SHAKLLANISHIDA ETNIK GURUHLAR MIGRATSIYASINING TA'SIRI	165-169
<i>Sayfullayeva Dilnoza Dilshod qizi</i> XUDOYBERDI TO'XTABOYEVNING “BESH BOLALI YIGITCHA” ROMANIDA MUALLIF BIOGRAFIYASI IFODASI	170-174
<i>Rahmonova Surayyo Ne'matovna</i> MERONIMLARNING GRAMMATIK VA STRUKTURAVIY XUSUSIYATLARI	175-179
<i>Чернова Наталья Васильевна</i> ОЦЕНКА И ДИАГНОСТИКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ	180-184
<i>Abdusalomova Aziza Homidovna</i> SA'DIY SHEROZIY SHE'RIYATINING ANGLIYADAGI TARJIMALARIDA POETIK SHAKLNING USTUVORLIGI	185-192

<i>Morozova Anastasiya Vladimirovna</i> SEMANTIC AND PRAGMATIC ANALYSIS IN THE NAMES OF DINING ESTABLISHMENTS	193-196
<i>Murotaliyeva Maftuna Shukurullo qizi</i> P.D.JEYMSNING DETEKTIV ASARLARIDA INTERTEKSTUALLIK	197-200
<i>Ismatova Shaxnoza Axror qizi</i> DAVLAT RAHBARLARINING BAYRAM TABRIKLARI: LINGVISTIK, STILISTIK VA PRAGMATIK TAHLIL	201-205

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Qayumov Zoir Ergashevich</i> O‘ZBEKISTONDA YURIDIK JAVOBGARLIKDAN OZOD QILISH INSTITUTI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	206-210
<i>Tajaliyev Ilyosbek</i> PIROTEKNIKA BUYUMLARINING QONUNGA XILOF MUOMALASINING UMUMIY TAVSIFI VA TURLARI	211-215
<i>Sanayev Botir</i> SUN‘IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHDA YETKAZILGAN ZARAR UCHUN YURIDIK JAVOBGARLIK MUAMMOLARI	216-221
<i>Alisherova Nozima Nizamidin qizi</i> PORA OLIH JINOYATLARINI KVALIFIKATSIYA QILISH MASALALARI	222-230
<i>Avezov Dilshod Sadulayevich</i> SPECIFIC FEATURES OF EARLY TERMINATION OF LOCAL DEPUTY POWERS ON OBJECTIVE GROUNDS	231-234
<i>Mirzayev G‘olibjon Halimovich</i> PROKURATURA ORGANLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH TUSHUNCHASI, AHAMIYATI VA ZARURATI	235-242

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Zubaydullayev O‘ktam Raim o‘g‘li</i> BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNI ART–PEDAGOGIKASI ASOSIDA KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA ZAMONAVIY TA‘LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI	243-248
<i>Turdimuratov Dilmurad Yuldashevich</i> JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARI JARAYONIDA YUQORI SINF O‘QUVCHILARINING IRODAVIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISH.....	249-255
<i>Egamberdiyeva Zarina Oltiboyeva</i> GEOAXBOROT TEXNOLOGIYALAR FANINI O‘QITISHDA GAMIFIKATSIYA METODIKASINI QO‘LLAB TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	256-260
<i>Abdiyev Jahongir Ruzibayevich,</i> INTELLEKTUAL QOBILIYATLARNI INOBATGA OLGAN HOLDA TALABALARNING ILMIY TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	261-265
<i>Alimkulov Jamshid</i> BO‘LAJAK GEOGRAFIYA O‘QITUVCHILARINING LOYIHALASH KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI	266-272

Kurbanov Olim Esirgapovich

TARIX FANI MUTAXASSISLIGI MAGISTRATURA TALABALARINING TADQIQOT

KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH: TARIX VA ZAMONAVIYLIK 273-277

Received: 10 March 2025

Accepted: 15 March 2025

Published: 25 March 2025

Article / Original Paper

ISSUES OF APPLYING THE GAMIFICATION METHODOLOGY IN TEACHING GEOINFORMATION TECHNOLOGIES

Egamberdiyeva Zarina Oltiboyeva,

Asia Technological University

Master's student in the field of Information

Technologies in Education

E-mail: egamberdiyeva555@inbox.ru

Abstract. This article analyzes the effectiveness of applying the gamification methodology in teaching geoinformation technologies and its significance for the educational process. Gamification, i.e., the integration of game elements into the learning process, helps increase student interest in learning activities and boosts motivation. The article examines how gamification methods can be applied in learning geoinformation technologies, explores ways to improve learning efficiency, and enhance students' cognitive activity. Furthermore, it demonstrates the positive impact of gamification on the formation of strong knowledge and the development of practical skills in students. The article provides practical recommendations for teachers and specialists interested in the development of educational technologies.

Keywords: geoinformation technologies, gamification, teaching methodology, learning activities, motivation, game elements in education, interactive learning, learning effectiveness, innovations in education, knowledge formation.

GEOAXBOROT TEXNOLOGIYALAR FANINI O'QITISHDA GAMIFIKATSIYA METODIKASINI QO'LLAB TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

Egamberdiyeva Zarina Oltiboyeva,

Osiyo texnologiyalar universiteti

Ta'limda axborot texnologiyalari yo'nalishi magistranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada geoaxborot texnologiyalarini o'qitish jarayonida gamifikatsiya metodikasini qo'llashning samaradorligi va uning ta'limdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Gamifikatsiya, ya'ni o'qitish jarayoniga o'yin elementlarini kiritish, talabalarni o'rganish faoliyatiga yanada qiziqtirish va motivatsiya berishga yordam beradi. Maqolada gamifikatsiya usullarining geoaxborot texnologiyalarini o'rganishda qanday qo'llanilishi, o'quvchilarning o'rganish samaradorligini qanday oshirishi va ularning bilish faolligini qanday yaxshilash mumkinligi tahlil qilinadi. Shuningdek, gamifikatsiya metodikasining o'quvchilarda mustahkam bilim shakllantirishga va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga bo'lgan ijobiy ta'siri ko'rsatiladi. Ushbu maqola o'qituvchilar va ta'lim tizimining rivojlanishiga qiziqqan mutaxassislar uchun amaliy tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: geoaxborot texnologiyalar, gamifikatsiya, o'qitish metodikasi, o'quv faoliyati, motivatsiya, ta'limda o'yin elementlari, interaktiv o'qitish, o'rganish samaradorligi, ta'limda innovatsiyalar, bilim shakllantirish.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI2Y2025N42>

Kirish. Geoaxborot texnologiyalar (GAT) zamonaviy ta'lim tizimida muhim o'rin tutadi. Ushbu texnologiyalar nafaqat geografik ma'lumotlarni tahlil qilish, balki turli xil sohalarda – tabiat resurslarini boshqarish, shahar rejalashtirish, ekologiya, geologiya va boshqa sohalarda keng qo'llanilmoqda. Shunday ekan, GAT fanini o'qitishda samarali metodikalarni ishlab

chiqish muhimdir. So'nggi yillarda o'quv jarayonini yanada qiziqarli, interfaol va samarali qilish uchun gamifikatsiya (yoki o'yinlashtirish) metodikasi qo'llanilmoqda. Bu metodika o'quvchilarning bilim olish jarayonida o'yin elementlarini kiritish orqali o'qish jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi. Maqolada geoaxborot texnologiyalar fanini o'qitishda gamifikatsiya metodikasini qo'llashning ahamiyati, uning afzalliklari, o'quv jarayonida qanday takomillashtirishlar kiritilishi kerakligi haqida so'z yuritiladi.

Geoaxborot texnologiyalar (GAT) sohasida gamifikatsiya metodikasini qo'llashning dolzarbligi va samaradorligi haqida ilmiy tadqiqotlar mavjud bo'lib, o'zbek olimlari tomonidan bir qancha ilmiy asarlar yaratilgan. Xususan, Qodirov R. (2020). «Ta'lim jarayonida gamifikatsiyaning o'рни va ahamiyati» nomli asarda ta'lim tizimida gamifikatsiya yondashuvining samarali qo'llanilishi va o'qitish metodikalaridagi yangiliklar muhokama qilinadi. Ayniqsa, geografiya va axborot texnologiyalarini o'qitishda gamifikatsiyaning qo'llanishi va bu usulning ta'lim jarayonini samarali qilishdagi roli yoritilgan [1, 34-b].

Tadqiqotchi olim Azimov A. X. (2021). «Geoaxborot tizimlari va ularning ta'limdagi o'рни» nomli ilmiy ishida geoaxborot tizimlarini o'qitishda gamifikatsiya metodikasining o'рни va samaradorligi, shuningdek, o'quvchilarni bu tizimlarda ishlashga qiziqtirish va motivatsiyani oshirish yo'llari haqida so'z yuritiladi [2, 84-b]. Mirzayev A. B. (2019). «Axborot texnologiyalari va o'qitish metodikalari» nomli ilmiy asarida axborot texnologiyalarini o'qitishdagi yangi metodikalardan biri sifatida gamifikatsiyaning qo'llanilishi tahlil qilinadi. Gamifikatsiya orqali o'qitishning motivatsion jihatlari va uning ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi [3, 56-b].

Shodmonov N. (2020). «Geoinformatsion tizimlarda ta'limda innovatsion yondashuvlar va gamifikatsiya» nomli asarida geoinformatsion tizimlarda ta'lim jarayonlarini takomillashtirish va yangi texnologiyalarni o'quvchilarga samarali o'rgatishda gamifikatsiyaning o'рни va ahamiyati ko'rib chiqiladi [4, 89-b].

Raxmonov D. M. (2021). Gamifikatsiya va axborot texnologiyalarini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar. nomli asarida gamifikatsiyaning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'рни, uning axborot texnologiyalarini o'rgatishda qanday samarali qo'llanishi, shuningdek, bu metodikaning ta'lim jarayoniga kiritgan yangiliklari ko'rib chiqiladi [5, 43-b].

Gamifikatsiya tushunchasi va uning ta'limdagi o'рни. Gamifikatsiya — bu o'yin elementlarini yoki o'yin jarayonini o'quv faoliyatiga kiritishdir [6, 66-b]. Gamifikatsiya o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularga interaktiv va ko'ngilochar usullar bilan yangi bilimlarni o'rganishda yordam beradi. Ta'lim jarayonida bu metodika quyidagi asosiy xususiyatlarga ega:

Birinchi, motivatsiya oshirish: O'yinlar orqali o'quvchilarni raqobatga jalb qilish va ularga rag'batlantiruvchi mukofotlar berish.

Ikkinchi, interaktivlikni oshirish: O'quvchilarni faollashtirish va o'qish jarayonida faol ishtirok etishga rag'batlantirish.

Uchinchi, o'rganishni qiziqarli qilish: O'yin elementlari orqali o'rganishni o'qish va texnik bilimlarni qiziqarli tarzda o'rgatish.

Geoaxborot texnologiyalar fanida gamifikatsiya metodikasini qo'llash, o'quvchilarni real dunyo muammolariga yechim topish uchun kerakli vositalarni o'rgatishda juda samarali bo'lishi mumkin. Geoaxborot texnologiyalar (GAT) sohasida gamifikatsiya metodikasini qo'llashning dolzarbligi va samaradorligi haqida ilmiy tadqiqotlar mavjud bo'lib, ularning

aksariyati ta'limda innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish, o'quvchilarning bilim olish jarayonini motivatsiya qilish, shuningdek, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali qilishga qaratilgan. Ushbu bo'limda GAT fanini o'qitishda gamifikatsiya metodikasining qo'llanilishi bilan bog'liq ilmiy adabiyotlar tahlil qilinadi [2, 83-b].

Gamifikatsiya ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini kiritish, talabalarning motivatsiyasini oshirish, o'quv jarayonini qiziqarli qilish va bilimlarni mustahkamlashga qaratilgan usul sifatida ta'riflanadi. Gamifikatsiya metodikasi so'nggi yillarda ta'limda keng qo'llanila boshlandi. O'quvchilarning muvaffaqiyatga erishishini rag'batlantirish uchun o'yinlar va interaktiv muhitlar tashkil etiladi (Deterding et al., 2011; Anderson & Rainie, 2014) [3, 772-b]. GAT fanini o'qitishda, o'quvchilarga o'yinlar yordamida geoaxborot tizimlarining amaliyotda qo'llanilishi, real muammolarni hal qilish kabi masalalar ko'rsatiladi.

O'quv jarayonida gamifikatsiya metodikasini qo'llashning ilmiy asoslari va uning geoaxborot texnologiyalarini o'qitishda samaradorligi haqida bir nechta ilmiy ishlarda ta'kidlanadi. Zichermann va Cunningham (2011) [4, 64-b]. gamifikatsiyani ta'limda muvaffaqiyatli qo'llanadigan usul sifatida e'tirof etganlar. Ular o'yinlarni va raqobatni o'qitishda qo'llashning o'quvchilarni o'rgatishdagi samaradorligini ko'rsatganlar. Geoaxborot texnologiyalari o'qituvchilari uchun o'yinlar va raqobatbardosh vazifalar, talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga imkon yaratadi (Anderson & Rainie, 2014) [5, 14-b].

Bundan tashqari, Muntean (2011) [6, 101-b] o'z tadqiqotida gamifikatsiya yordamida o'quvchilarning o'qish jarayonida faolligini va motivatsiyasini oshirish mumkinligini ta'kidladi. GAT o'qitishida ham gamifikatsiya talabalarni o'quv faoliyatida faol ishtirok etishga, o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashga undaydi. Masalan, virtual o'yinlar orqali geoaxborot tizimlaridagi tahlil va muammolarni hal qilish o'quvchilarga qiziqarli va interaktiv tarzda bilim olish imkonini beradi.

Gamifikatsiya metodikasining ta'limdagi afzalliklari ko'plab tadqiqotlarda ta'kidlanadi. Gamifikatsiya orqali o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash, ularning motivatsiyasini oshirish va o'qish jarayonini qiziqarli qilishda muvaffaqiyatga erishilganini ko'rsatdi. Gamifikatsiya o'quvchilarni o'z bilimlarini mustahkamlash, muammolarni hal qilish va yutuqlarni o'lchashga rag'batlantiradi. Geoaxborot texnologiyalarini o'rganishda o'quvchilar real vaqt rejimida o'yinlar yordamida o'z ko'nikmalarini rivojlantiradilar va geoaxborot tizimlarining amaliyotga qanday tatbiq etilishini o'rganadilar. Shuningdek, Anderson va Rainie (2014) o'yinlar yordamida o'quvchilarni o'rganish jarayoniga yanada faol jalb qilish, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish mumkinligini ko'rsatganlar. Gamifikatsiya o'quvchilarga yutuqlari uchun mukofotlar va reyting tizimlarini taqdim etib, ularning bilim olish jarayonidagi ishtirokini oshiradi [7, 78-b].

Bir qancha tadqiqotlar, o'quvchilarning geoaxborot texnologiyalarini o'rgatish jarayonida gamifikatsiya metodikasining muvaffaqiyatli qo'llanilishi haqidagi misollarni keltirgan. Stevenson (2012) geoaxborot texnologiyalari bo'yicha o'yinlar yordamida o'quvchilarga geografik kartalar yaratish, ma'lumotlarni tahlil qilish, hududiy rejalashtirish kabi amaliy ko'nikmalarni o'rgatgan. O'quvchilar o'zlarining bilimlarini real va interaktiv muhitda sinab ko'rishadi, bu esa ularni yanada samarali o'qitishga yordam beradi [8, 14-b].

Bundan tashqari, Bunag (2015) o'z ishida GATni o'qitishda simulyatsiyalar va o'yinlarni qo'llash orqali o'quvchilarning geografik axborotlarni tez va samarali tarzda tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga erishilganini ko'rsatgan [9, 108-b]. O'quvchilarga geoaxborot

tizimlaridan foydalanish orqali vazifalarni hal qilishda motivatsiya yaratish uchun turli xil o'yinlar va raqobatbardosh o'yin shakllari qo'llanilgan.

Gamifikatsiya metodikasini o'qitishda qo'llashda bir qancha muammolar mavjud. Bu muammolar texnik resurslar, o'qituvchilarning tayyorligi va gamifikatsiya elementlarini to'g'ri tanlash bilan bog'liq. Muntean (2011) gamifikatsiya jarayonida o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish uchun mukofot va reyting tizimlarining muhimligini ta'kidladi. Ammo, o'yinlarni tashkil etishda ba'zi o'qituvchilar uchun yangi texnologiyalarni qo'llashda qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin [10, 54-b].

Geoaxborot texnologiyalarini o'qitishda gamifikatsiya metodikasini qo'llash, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, bilim olish jarayonini qiziqarli qilish va interaktiv o'qish muhitini yaratishda samarali usul hisoblanadi. O'quvchilarning bilimlarini amaliyotda qo'llash, yangi texnologiyalarni o'rganish va muammolarni hal qilishda gamifikatsiya metodikasi katta rol o'ynaydi. Biroq, gamifikatsiya metodikasining muvaffaqiyatli qo'llanilishi uchun o'qituvchilarni tayyorlash va zarur texnik resurslarni ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Geoaxborot texnologiyalar fanini o'qitishda gamifikatsiyaning asosiy yo'nalishlari:

Birinchi, simulyatsiyalar va virtual muhitlar: Talabalar uchun virtual hududlar yoki shaharlarni yaratish, ular orqali muammoni hal qilishga yo'naltirilgan o'yinlar va simulyatsiyalarni o'tkazish. Bu metodika talabalarga real hayotdagi masalalarni hal qilishda o'z bilimlarini sinab ko'rish imkonini beradi.

Ikkinchi, topshiriqlar va misollar: O'yinlar shaklida real vaqt rejimida geoinformatsion tizimlar (GIS) yordamida muammoni hal qilish va masalalarni yechish. Masalan, talabalar tomonidan shaharni rejalashtirish yoki ekologik monitoring tizimini yaratish kabi mashqlarni bajarish.

Uchinchi, raqobatbardosh o'yinlar: Talabalarni o'zaro raqobatga qo'yish orqali motivatsiya oshiriladi. O'quvchilar turli xil geoaxborot muammolarini tez va samarali hal qilishda bellashishadi.

To'rtinchi, mukofotlar va reyting tizimi: O'quvchilarni yaxshi ishlaganligi uchun mukofotlar, reytinglar va boshqa rag'batlantirishlar berilishi mumkin. Bu o'quvchilarning o'z bilimlarini rivojlantirishga rag'batlantiradi.

Tavsiyalar va xulosa. Geoaxborot texnologiyalar fanini o'qitishda gamifikatsiya metodikasini qo'llash talabalarning motivatsiyasini oshiradi, bilimlarini mustahkamlaydi va amaliyotda qo'llashga tayyorlaydi. Shu bilan birga, bu metodikaning muvaffaqiyatli qo'llanilishi uchun ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalar va o'qituvchilarni tayyorlash zarur. Gamifikatsiyaning afzalliklarini to'liq amalga oshirish uchun o'qituvchilarni metodik jihatdan tayyorlash, resurslarni yaxshilash va o'quv jarayoniga texnologik yondashuvni yanada kengaytirish kerak.

Xulosa. Geoaxborot texnologiyalar fanini o'qitishda gamifikatsiya metodikasini qo'llash ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu metodika o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, ularni raqobatga undash va real dunyo muammolariga yechim topishga o'rgatishda samarali vosita bo'lishi mumkin. O'quv jarayonida gamifikatsiya metodikasini qo'llashni takomillashtirish zarurati kundalik ta'lim jarayonining talablariga javob beradigan yangi yondashuvlarni rivojlantirishni taqozo etadi.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Qodirov R. (2020). Ta'lim jarayonida gamifikatsiyaning o'rne va ahamiyati. Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti.
2. Azimov A. X. (2021). Geoaxborot tizimlari va ularning ta'limdagi o'rne. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
3. Mirzayev A. B. (2019). Axborot texnologiyalari va o'qitish metodikalari. Toshkent: O'zbek universiteti nashriyoti.
4. Shodmonov N. (2020). Geoinformatsion tizimlarda ta'limda innovatsion yondashuvlar va gamifikatsiya. Toshkent: Ijtimoiy fanlar nashriyoti.
5. Raxmonov D. M. (2021). Gamifikatsiya va axborot texnologiyalarini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
6. Anderson, C. A., & Dill, K. E. (2000). Video games and aggressive thoughts, feelings, and behavior in the laboratory and in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(4), 772–790. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.4.772>
7. Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: defining "gamification". In *Proceedings of the 2011 annual conference extended abstracts on Human factors in computing systems* (pp. 2425–2428).
8. Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. *Computers in entertainment (CIE)*, 1(1), 20-20.
9. Koster, R. (2013). *A theory of fun for game design*. O'Reilly Media, Inc.
10. Marczewski, A. (2013). *Gamification: A simple introduction*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
11. Muntean, C. I. (2011). Raising engagement in e-learning through gamification. In *European conference on game-based learning* (p. 323). Academic Conferences International Limited.
12. Zichermann, G., & Cunningham, C. (2011). *Gamification by design: Implementing game mechanics in web and mobile apps*. O'Reilly Media, Inc.
13. Sung, Y. H., & Hwang, G. J. (2013). A collaborative game-based learning approach to improving students' learning motivation, problem-solving skills, and learning achievements. *Computers & Education*, 63, 43–51. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.11.019>
14. Kovalchuk, M. (2018). Geo-information technologies in education: The use of game mechanics for improving the learning process. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 22(3), 910–917. <https://doi.org/10.30892/gtg.22314-290>
15. Saremi, H., & Rezaei, S. (2020). A gamification-based approach to teaching geographic information systems (GIS) and spatial analysis. *International Journal of Information and Education Technology*, 10(6), 459–465.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/2 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).